

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 5.9.2011
COM(2011) 537 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Evaluare la mijlocul perioadei a programului Vamă 2013

1. CONTEXT

Programul Vamă 2013 a fost instituit prin Decizia 624/2007/CE¹, sub forma unui program multianual de acțiune pentru vamă în Comunitate, în vederea sprijinirii și completării acțiunilor întreprinse de statele membre pentru asigurarea funcționării eficiente a pieței interne în domeniul vamal. Acest program se situează în prelungirea a patru programe anterioare (Matthaeus, Vamă 2000, Vamă 2002 și Vamă 2007).

Principalii beneficiari ai programului sunt administrațiile vamale din statele membre, printre beneficiari numărându-se de asemenea administrațiile și agenții economici din celelalte țări participante. În prezent, programul este deschis statelor membre ale UE, țărilor candidate și potențial candidate și țărilor care fac obiectul politicii europene de vecinătate. Pe lângă cele 27 de state membre ale UE, la program mai iau parte un număr de patru țări: Turcia și Croația (care au făcut parte și din programul anterior), Serbia și Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei (care au aderat la programul actual în 2009). Programul actual se întinde pe perioada 1 ianuarie 2008-31 decembrie 2013.

Pentru atingerea obiectivelor sale, programul se bazează în principal pe:

- Acțiuni comune, inclusiv seminarii și ateliere, grupuri de proiect și grupuri de coordonare, vizite de lucru, activități de formare, acțiuni de monitorizare, evaluare comparativă și alte acțiuni.
- Furnizarea de sisteme informatice, inclusiv sisteme transeuropene și aplicații vamale comune.

Conform articolului 22 alineatul (1) din Decizia Vamă 2013, programul este supus unei evaluări la jumătatea perioadei, efectuată de Comisie pe baza contribuțiilor primite de la statele membre. În vederea asigurării unei metodologii consecvente și a unei abordări coerente, pentru această evaluare s-a încheiat un contract cu un consultant extern care are cunoștințele de specialitate necesare pentru realizarea de evaluări – *The Evaluation Partnership*. Serviciile Comisiei și țările participante au acordat îndrumări și sprijin acestui contractant extern prin intermediul unui grup de coordonare, care s-a întrunit în mod repetat pe parcursul proiectului.

Prezentul raport adoptat de Comisie reprezintă îndeplinirea obligației acesteia de a comunica rezultatele evaluării de la jumătatea perioadei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Raportul de evaluare final realizat de consultantul extern poate fi descărcat de pe site-ul web al DG TAXUD din cadrul portalului Europa.

2. SCOPUL EVALUĂRII

Evaluarea la mijlocul perioadei a analizat impactul activităților desfășurate în cadrul programului din 2008 până în martie 2011. S-au examinat progresul înregistrat în timpul scurs până acum din perioada de programare și măsura în care s-au îndeplinit obiectivele

¹ Decizia nr. 624/2007/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 mai 2007 de instituire a unui program de acțiune pentru vamă în Comunitate (Vamă 2013).

programului (eficacitatea programului) cu costuri rezonabile (eficiența programului). S-a analizat, de asemenea, dacă obiectivele corespund nevoilor din domeniul vamal (evaluarea relevanței) și măsura în care programul oferă valoare adăugată la nivelul UE, cu alte cuvinte dacă obiectivele programului pot fi îndeplinite mai bine printr-un program comunitar decât de către statele membre. În plus, s-a evaluat utilizarea fondurilor și evoluția monitorizării și a punerii în aplicare, în special în ceea ce privește gestionarea programului.

Această evaluare la mijlocul perioadei vizează să determine în ce măsură este de dorit continuarea programului și dacă ar fi necesare ajustări ale acestuia în materie de planificare a activității pentru restul perioadei. Rezultatele vor contribui, de asemenea, la evaluarea impactului viitorului program Vamă 2020, aflată în curs de desfășurare². Cu toate acestea, concluziile comunicării nu condiționează deciziile viitoare pe care Comisia le poate lua în respectivul context.

3. METODOLOGIE

Consultanții externi au folosit o metodologie detaliată, iar răspunsurile lor s-au bazat pe o analiză aprofundată și pe constatări rezultate în urma utilizării unei serii de metode de colectare a datelor, după cum se poate vedea în tabelul de mai jos (interviuri, anchete, instrumente de colectare a datelor cantitative etc.). Datele au fost analizate cu ajutorul unui set cuprinzător de criterii de evaluare și apreciere, elaborat cu ajutorul grupului de coordonare al proiectului de evaluare³. Validitatea constatărilor a fost discutată din nou în cadrul unor întruniri cu grupul de coordonare. În general, evaluarea a avut de câștigat de pe urma ratelor ridicate de răspuns la anchetele distribuite în rândul funcționarilor vamali din statele membre și a cooperării active a coordonatorilor naționali pentru programul Vamă 2013.

Tabel – Surse de date pentru principalele întrebări din cadrul evaluării

Instrumente Întrebări	Chestionar de evaluare pentru administrațiile vamale naționale:	Anchetă în rândul participanților la acțiuni	Interviuri cu administratorii de programe	Studii de caz	Cercetare documentară
Eficacitate	✓	✓	(✓)	✓	(✓)
Gestionare	(✓)	(✓)	✓		(✓)
Eficiență	(✓)	(✓)		(✓)	✓
Relevanță	✓	(✓)	(✓)		✓
Valoarea adăugată a UE	✓	(✓)	✓	(✓)	✓

Parantezele indică faptul că informațiile colectate prin metoda respectivă sunt doar parțial relevante pentru a răspunde la întrebările din categoria aferentă a evaluării.

² Comunicare a Comisiei. Un buget pentru Europa 2020 – Partea a II-a – Fișe de politică, COM (2011) 500/II din 29 iunie 2011.

³ Grupul de coordonare a fost format din funcționari ai Comisiei și reprezentanți ai administrațiilor vamale naționale.

4. EVALUARE

Consultantul extern a prezentat un raport de evaluare final, care conține o trecere în revistă sistematică și cuprinzătoare a programului vamal. Rezumatul detaliat al activităților și acțiunilor efectuate începând cu 2008 reprezintă o bază solidă pentru constatările și concluziile raportului, care arată un nivel de satisfacție remarcabil de înalt în rândul părților interesate și al beneficiarilor.

Constatări

Evaluarea arată că programul răspunde îndeaproape nevoilor și problemelor beneficiarilor. Constatările raportate de consultanții externi dovedesc că programul este un bun instrument de sprijin pentru punerea în aplicare a politicii vamale. În plus, evaluarea oferă dovezi convingătoare și clare în sprijinul ideii că realizările programului au avut efectele dorite. Faptul că programul a avut, în general, o eficiență și o eficacitate ridicată se explică parțial și prin gestionarea profesionistă a acestuia, care a primit evaluări foarte pozitive.

Evaluarea arată, de asemenea, că activitățile finanțate prin programul Vamă 2013 au ajutat la armonizarea metodelor de lucru ale administrațiilor vamale naționale. În plus, flexibilitatea inerentă a programului a fost evidențiată drept unul din aspectele pozitive ale punerii sale în aplicare. De exemplu, această flexibilitate a permis grupurilor de proiect să se inspire din experiența administrațiilor vamale naționale pentru abordarea anumitor probleme și pentru găsirea de soluții. Raportul a concluzionat, de asemenea, că valoarea adăugată a UE în cadrul programului este semnificativă.

Comisia recunoaște că toate părțile interesate au evaluat foarte favorabil programul. Acesta reușește să îndeplinească obiectivele stabilite, oferind administrațiilor vamale naționale o platformă de colaborare, instrumente suplimentare, sisteme informatice comune sau interoperabile, formare comună și oportunități de coordonare a activităților. Este demonstrată astfel în mod clar valoarea adăugată a UE pentru acest program. Administratorii naționali din domeniul vamal s-au arătat deosebit de apreciativi față de programul Vamă 2013. Astfel, Comisia concluzionează că este de dorit continuarea programului.

Recomandări pentru restul perioadei de programare

Recomandările pentru ameliorarea în continuare a programului se bazează pe o metodologie aprofundată, pe cercetarea și analiza detaliată a datelor provenite din anchete și pe interviuri directe cu toate părțile interesate. Recomandările detaliate sunt prezentate în evaluare. Principalele sugestii pentru obținerea unor rezultate și mai bune în anii rămași până în 2013 sunt următoarele:

- (1) Abordarea problemelor externe care încetinesc progresul procesului de facilitare a schimburilor comerciale.
- (2) Sprijinirea aplicării integrale a dispozițiilor de punere în aplicare a Codului Vamal Modernizat, precum și sprijinirea gestionării riscurilor și a aplicării uniforme a normelor, a proceselor și a conceptelor cheie nou-apărute.
- (3) Comunicarea pe scară mai largă a rezultatelor obținute de grupurile de proiect care se ocupă cu elaborarea și aplicarea inițiativei privind viitorul vămilor.

- (4) Înființarea de mecanisme care să ajute autoritățile vamale la prevenirea, investigarea și combaterea operațiunilor ilegale.
- (5) Analizarea cu atenție a implicațiilor în materie de resurse umane ale noilor activități din programul Vamă 2013, evitând creșterea, în climatul economic actual, a solicitărilor la care trebuie să facă față personalul din statele membre și din cadrul Comisiei Europene.
- (6) Încurajarea participării asociațiilor profesionale la activitățile din cadrul programului Vamă 2013, în toate cazurile în care acest lucru este relevant și oportun, precum și asigurarea transparenței în procesul de alegere și invitare a reprezentanților societăților comerciale la acțiunile comune.
- (7) Monitorizarea atentă a adoptării instrumentelor comune de formare și oferirea de sprijin suplimentar, dacă este cazul.
- (8) Extinderea sprijinului la țările candidate și potențial candidate (inclusiv la țări care nu participă la program).
- (9) Abordarea problemelor externe care limitează eficacitatea sistemelor informatice vamale transeuropene și comune.
- (10) Ameliorarea procedurilor și a interacțiunilor dintre anumite organisme din programul Vamă 2013.
- (11) Ameliorarea modului în care ART2⁴ reflectă legătura dintre activitățile și obiectivele/prioritățile programului Vamă 2013.

În general, Comisia susține aceste recomandări. În prelungirea proiectului, Comisia va elabora un plan de acțiune care va răspunde fiecăreia dintre recomandările evidențiate în raportul de evaluare și va clarifica măsura în care acestea pot fi puse în aplicare în anii de planificare a activității rămăși.

De exemplu, Comisia este conștientă de importanța aplicării integrale a dispozițiilor de punere în aplicare a Codului Vamal Modernizat. În cadrul programului actual se înregistrează progrese în acest domeniu, iar în programul viitor acestea se vor intensifica. Se va acorda atenția cuvenită implicațiilor în materie de resurse umane ale programului Vamă 2013, iar această recomandare va fi avută în vedere la elaborarea programului următor, care va viza introducerea unor modalități de cooperare mai bine structurate și mai eficiente.

În mod similar, Comisia intenționează totodată să monitorizeze adoptarea instrumentelor comune de formare, existente deja în programul actual, iar acest lucru va fi avut în vedere îndeaproape și la evaluarea impactului programului viitor. Comisia va examina, de asemenea, sistemul de guvernare și funcționarea comitetului și a grupurilor de coordonare din cadrul programului Vamă 2013. Comisia este de acord cu sugestia înaintată de consultanți, potrivit căreia sunt posibile ameliorări ale programului.

⁴ A doua versiune a *Activity Reporting Tool* (Instrumentul de raportare a activităților), lansat prin programul Vamă 2013.